

**ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ
АСПЕКТИ**

Міжуніверситетська колективна монографія

Випуск 2

За редакцією

д.е.н., доц. К.В. Ковтуненко

д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова

**Херсон
Видавець Грінь Д.С.
2017**

УДК 330.341.1
ББК У9(4УКР)-55
М 315

*Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова (протокол № 8 від 25 квітня 2017 р.)*

*Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного політехнічного
університету (протокол № 8 від 25 квітня 2017 р.)*

Рецензенти:

Ахламов А.Г. – заслужений діяч науки і техніки, доктор економічних наук, професор ОРІДУ НАДУ при Президентові України, завдувач кафедри економічної та фінансової політики;

Лисюк В.М. – доктор економічних наук, професор Інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, завдувач відділом;

Хрущ Н.А. – доктор економічних наук, професор Хмельницького національного університету, завдувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування.

Ковтуненко К.В., Масленніков Є.І., Кузнєцов Е.А., Сафонов Ю.М.,
Філіппова С.В. та інші

М 315 Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти: монографія
Вип. 2/ за ред. д.е.н., доц. Ковтуненко К.В., д.е.н., доц. Є.І. Масленнікова.
– Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 906 с.

ISBN 978-966-930-187-1

У міжуніверситетській колективній науковій монографії розглянуто: теоретико-методологічні та практичні аспекти інноваційної економіки в умовах трансформаційних змін. У монографії представлені результати наукових досліджень та наукові позиції дослідників різних університетів України. В монографії започатковано наукову дискусію для науковців та практиків в галузях економіки, управління та адміністрування, щодо розвитку інноваційної економіки.

Міжуніверситетська колективна наукова монографія буде корисною для докторантів, аспірантів, магістрів, науковців, керівників підприємств, які досліджують проблеми інноваційної економіки.

Монографія підготовлена в рамках НДР: «Макроекономічне планування та управління системою вищої освіти України: філософія і методологія» (державний реєстраційний номер 0117U002531, період виконання НДР 2017-2019 рр.); «Соціальна відповідальність бізнесу та інституціональні новації» (державний реєстраційний номер 0114U001555, період виконання 2014-2018 рр.); «Методологія та управлінський інструментарій забезпечення економічно безпечного інноваційного розвитку підприємств промислового сектору на основі інтеграції освіти, науки і виробництва» (державний реєстраційний номер 0115U0004080 період виконання 2015-2017 рр.)

ISBN 978-966-930-187-1

© Ковтуненко К.В., Масленніков Є.І., Кузнєцов Е.А.,
Сафонов Ю.М., Філіппова С.В. та ін., 2017

ЗМІСТ

Передмова	12
РОЗДІЛ 1 КОНЦЕПЦІЯ ПРІОРИТЕТІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ СИСТЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ	15
<i>д.е.н., професор Кузнєцов Е.А., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова</i>	
РОЗДІЛ 2 ПРІОРИТЕТНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ І СТРАТЕГІЇ В ПРОМИСЛОВОСТІ	33
<i>д.е.н., професор Сафонов Ю. М., Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», к.е.н., доцент Мельник Ю. М., Одеська національна академія харчових технологій</i>	
РОЗДІЛ 3 ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ	46
<i>к.е.н., професор Аранчій В.І., Полтавська державна аграрна академія, д.е.н., професор Маркіна І. А., Полтавська державна аграрна академія</i>	
РОЗДІЛ 4 МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО- ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ З СУЧАСНИМИ ТЕХНОЛОГІЯМИ УПРАВЛІННЯ.....	59
<i>д.е.н., професор Філіппова С.В., Одеський національний політехнічний університет, к.е.н., доцент Карпенко Л.М., Одеський національний політехнічний університет .</i>	
РОЗДІЛ 5 СУТНІСТЬ ТА РОЛЬ ТЕХНОПАРКІВ В ІННОВАЦІЙНОМУ РОЗВИТКУ КРАЇНИ	90
<i>д.е.н., професор Козак Ю.Г., Одеський національний економічний університет, к.е.н., доцент Уханова І.О.,</i>	

*Одеський національний економічний університет,
к.е.н., доцент, Засць М.А.,
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова*

РОЗДІЛ 6 ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА
УКРАЇНИ НА ШЛЯХУ ВИХОДУ З КРИЗИ 107

*к.е.н., доцент Столбуненко Н.М.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
аспірант Прибок В.А.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 7 ВІДТВОРЮВАЛЬНИЙ ЦИКЛ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ – ІННОВАЦІЙНИЙ
МЕХАНІЗМ – КОНКУРЕНТНИЙ РЕЗУЛЬТАТ»..... 124

*д.е.н., професор Шкурупій О.В.,
Полтавський університет економіки і торгівлі
к.е.н., Базавлук Н.Г.,
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»*

РОЗДІЛ 8 ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА
ЯК ОДНА ІЗ ОСНОВНИХ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 142

*к.е.н., доцент Григор'єв Г.С.,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
аспірантка Кривенко О.В.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 9 СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ 165

*д.е.н., доцент Побережець О.В.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
аспірант Жисентасв А.В.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 10 СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ ВИКОРИСТАННЯ
МЕТОДУ БАГАТОПАРАМЕТРИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ
ДЛЯ ПРОГНОЗУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 180

*к.е.н., доцент Дименко Р.А.,
Державний університет телекомунікацій,
аспірант Татарчук І.В.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 11 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТРИКУТНИКА
ЗНАНЬ В УКРАЇНІ 190

*к.е.н., доцент Слава С.,
Ужгородський національний університет*

РОЗДІЛ 12 РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙ У
МІЖНАРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩІ 206

*асистент Новак Н.Г.,
Одеський національний політехнічний університет*

РОЗДІЛ 13 БІЗНЕС-РЕІНЖИНІРИНГ ЯК ПЕРЕДУМОВА
ІННОВАЦІЙНОГО ПОКРАЩЕННЯ СУБ'ЄКТА
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 219

*асистент Мироненко К.С.,
Одеський національний політехнічний університет*

РОЗДІЛ 14 ІННОВАЦІЇ КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ
НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ 227

*д.э.н., профессор Грибинча А.,
Молдавский государственный университет*

РОЗДІЛ 15 РОЛЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНИХ КОРПОРАЦІЙ
В ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ 249

*ст. викладач Масіна Л.О.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
Алібутаєв Е.Р.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 16 КАПІТАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ – СКЛАДОВА
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 259

*д.е.н., професор Ніценко В.С.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
к.е.н., доцент Цуканов О. Ю.,
Одеський національний політехнічний університет*

РОЗДІЛ 17 ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ..... 281

*д.е.н., професор Апарова О.В.,
Державний університет телекомунікацій*

РОЗДІЛ 18 СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ
ФІНАНСУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ..... 318

*к.е.н., доцент Кірсанова В.В.,
Одеський національний політехнічний університет
к.е.н. Ковальова О.М.,
Одеський національний економічний університет*

РОЗДІЛ 19 СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ТА ІННОВАЦІЇ В ЛОГІСТИЦІ 344

*ст. викладач Іванищева А.В.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 20 ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ
ОЛІЙНОЖИРОВОЇ ГАЛУЗІ ЯК ФОРМА АДАПТАЦІЇ
ДО ЗМІННИХ УМОВ РИНКУ 363

*к.е.н., доцент Орлова Н.В.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова,
доцент Олійникова Н. В.,
Одеський національний морський університет*

РОЗДІЛ 21 СТРАТЕГІЯ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В СИСТЕМІ
СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ..... 378

*к.е.н., доцент Ковтуненко Ю.В.,
Одеський національний політехнічний університет,
Сапожников Р.М.,
Одеський національний політехнічний університет*

РОЗДІЛ 22 БІТКОЙН ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ЗАСІБ
ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ 392

*д.е.н., професор Масленніков Є.І.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
аспірант Данилов Р.І.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 23 ВЕНЧУРНИЙ БІЗНЕС В УКРАЇНІ НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ 406

*к.е.н., доцент Столбуненко Н.М.,
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

РОЗДІЛ 24 ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА 424

*д.е.н., професор Коваленко О.М.,
Одеський національний політехнічний університет
к.е.н., доцент Станіславик О.В.,
Одеський національний політехнічний університет*

РОЗДІЛ 25 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ
УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ УСТАНОВИ
СОЦІАЛЬНОГО СПРЯМУВАННЯ..... 443

*Патинська М.М.,
Державний вищий навчальний заклад «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

РОЗДІЛ 26 ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД РОЗМІРУ ПІДПРИЄМСТВА 465

*асистент Ковалик О.А.,
Одеський національний політехнічний університет
старший викладач Швагірева В.С.,
Одеський національний політехнічний університет..... 465*

РОЗДІЛ 27 КОМПЛЕКСНЕ ПОЕТАПНЕ ЕКОНОМІЧНЕ
ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА ОБ'ЄКТАМИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА СПОСОБАМИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ	477
<i>д.е.н., професор Ковтуненко К.В., Одеський національний політехнічний університет, к.е.н. Шацкова Л.П., Одеський національний політехнічний університет</i>	
РОЗДІЛ 28 МЕХАНИЗМЫ И ИНСТРУМЕНТЫ СОВРЕМЕННОГО МЕНЕДЖМЕНТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ	502
<i>д.э.н., профессор Садченко Е.В., Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова</i>	
РОЗДІЛ 29 ІННОВАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ТЕКСТИЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	526
<i>к.е.н., доцент Домінська О.Я., Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут</i>	
РОЗДІЛ 30 ОБЛІК ІННОВАЦІЙНИХ ВИТРАТ: ПРОБЛЕМИ ТА ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД	541
<i>старший викладач Варчук О.А., Одеський національний політехнічний університет</i>	
РОЗДІЛ 31 УПРАВЛЕНЧЕСКИЕ ИНСТРУМЕНТЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНО-КАДРОВОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ.....	555
<i>к.э.н., доцент Черкасова С.А., Одесский национальный политехнический университет, Исмаилов Уктам, Худайназаров Эзиз, Одесский национальный политехнический университет</i>	
РОЗДІЛ 32 THE MOST IMPORTANT PERSONS IN THE MANAGEMENT SCIENCE	589
<i>Huz V. V. Odessa I.I. Mechnikov National University</i>	

РОЗДІЛ 33 СУТНІСТЬ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ.....	602
<i>д.е.н., доцент Побережець О.В., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, аспірантка Казінова Н.Г., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова</i>	
РОЗДІЛ 34 ЕКОНОМІКА ТА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.....	613
<i>к.е.н., доцент Панич С.П., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова</i>	
РОЗДІЛ 35 РАЗВИТИЕ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ РЫНКА В СОВРЕМЕННОЙ ИНДУСТРИИ МОДЫ	628
<i>аспирантка Демирова С.Д., Одесский национальный университет имени И.И. Мечникова</i>	
РОЗДІЛ 36 ПРОЦЕСИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ УПРАВЛІНСЬКОГО КАПІТАЛУ В ІННОВАЦІЙНІЙ ЕКОНОМІЦІ	641
<i>к.е.н. Борщ В.І., Одеський національний університет імені І.І. Мечникова</i>	
РОЗДІЛ 37 СТРАТЕГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	653
<i>д.е.н., професор Ковтуненко К.В., Одеський національний політехнічний університет, к.е.н., доцент Танащук К.О., Одеський національний політехнічний університет</i>	
РОЗДІЛ 38 ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	668
<i>к.е.н., доцент Продіус Ю.І., Одеський національний політехнічний університет, к.е.н., доцент Ізотов С.О.</i>	

Література

1. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. 6-е изд./ Р.А. Фатхутдинов. – СПб.: Питер, 2011. – 448 с.
2. Аньшин В.М. Менеджмент инвестиций и инноваций в малом и венчурном бизнесе: учеб. пособ. / В.М. Аньшин, С.А. Филин. – М.: Анкил, 2003. – 360 с.
3. Елизаров Ю.Ф. Экономика организаций. Учебник для вузов/ Ю.Ф. Елизаров. – М.: Издательство Экзамен, 2006. – 495 с.
4. Чернова А.С. Сущность инновационной активности предприятий/ А.С. Чернова // Молодой ученый. – 2015. – №1. – С. 311-312.
5. Гальчинський А. Інноваційна стратегія українських реформ / А. Гальчинський, В. Геєць, А. Кінах, В. Семиноженко. – К.: Знання, 2012. – 336 с.
6. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2005/ni/ind_rik/ind_u/2002.html. – Назва з екрана. – Доступно на 30.01.2017.
7. П'ятницька Г.І. Інноваційні стратегії в сучасних умовах господарювання: суть та наукові підходи до формування вибору/ Г.І. П'ятницька // Проблеми науки. – 2004. – № 11. – С. 21–29.

РОЗДІЛ 27

КОМПЛЕКСНЕ ПОЕТАПНЕ ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА ОБ'ЄКТАМИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА СПОСОБАМИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

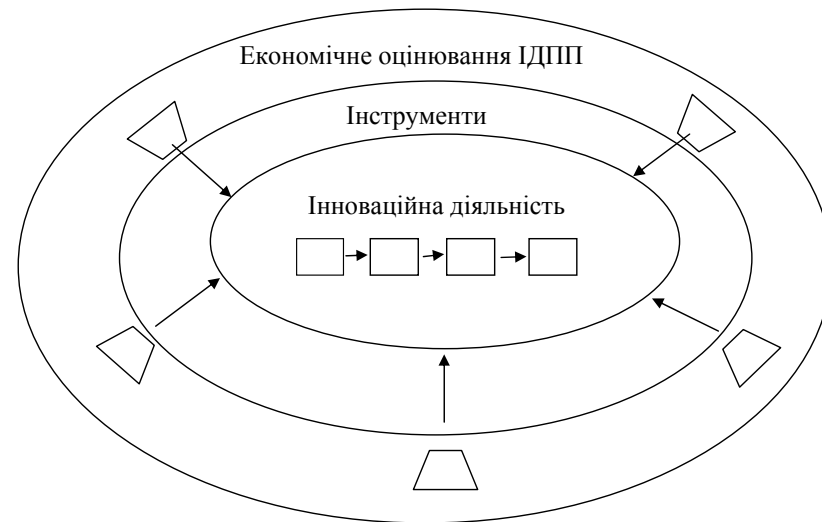
*д.е.н., доцент,
завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності,
Одеський національний політехнічний університет
Ковтуненко К.В.,
к.е.н., асистент кафедри обліку, аналізу і аудиту
Одеський національний політехнічний університет
Шацкова Л.П.*

Успішна інноваційна діяльність промислового підприємства є результатом ефективного управління всією сукупністю виробничої, фінансової діяльності підприємства, тому здійснення комплексного поетапного економічного оцінювання інноваційної діяльності, яке можна представити як сукупність блоків управлінської процедури, дозволить за допомогою відповідних інструментів визначити способи максимізації вигоди та підвищення конкурентних переваг [1].

Для досягнення цієї мети можна використовувати будь-який відповідний інструмент, аби він дав результат. Різні інструменти задовольняють різним вимогам, служать різним цілям і в залежності від ситуації, в якій їх застосовують, дають різні результати. Таким

чином, неможливо стверджувати, що один інструмент абсолютно кращий за інший, вони доповнюють один одного і діють в комплексі. Тому їх потрібно розглядати як зібрані в одному добре укомплектованому інструментальному ящику інструменти, які призначені поліпшити роботу промислового підприємства. Який з інструментів потрібно використовувати в тій чи іншій ситуації, залежить від особливостей промислового підприємства, яке його використовує, і від умов, в яких його потрібно застосовувати.

Таким чином, спрощена схема економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства (ІДПП) набуває наступного вигляду, який представлений на рис. 1.

▤ - блоки економічного оцінювання ІДПП; □ - етапи ІДПП

Рисунок 1 Спрощена схема економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства

Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства – це складний комплексний процес, який передбачає

наявність взаємопов'язаних елементів [2], які можна виділити в три блоки: цільовий, методичний і розрахунково-інтерпретаційний.

Цільовий блок містить постановку проблеми оцінювання, яка полягає в визначенні мети і завдань, об'єкту та предмету дослідження. Від цього визначається зміст подальших блоків оцінювання.

Методичний блок містить принципи, методи оцінювання, у ньому формуються основні правила здійснення оцінювання, відбувається збір інформації для здійснення подальшого процесу оцінювання, формується система показників відповідно до обраних критеріїв. На основі визначеної проблеми оцінювання вибираються інструменти, за допомогою яких здійснюватиметься оцінювання інноваційної діяльності.

Розрахунково-інтерпретаційний блок містить в себе такі елементи як: розрахунок показників, аналіз отриманих результатів та визначення їх відповідності меті та завданням, отриманих значень нормативним, формування висновку, надання рекомендацій та прийняття за ними рішення щодо інноваційної стратегії промислового підприємства.

Схематично процес економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства подано на рис. 2.

Ефективне управління інноваційною діяльністю промислового підприємства представляється можливим за наявності комплексної системи науково обґрунтованих критеріїв, показників і методів її оцінки. В сучасних умовах, коли вихід промислового підприємства на якісно новий рівень, заснований на використанні у виробництві інноваційного потенціалу, це особливо актуально та вимагає управлінських рішень, спрямованих на досягнення стратегічних цілей забезпечення стійкого розвитку підприємства.

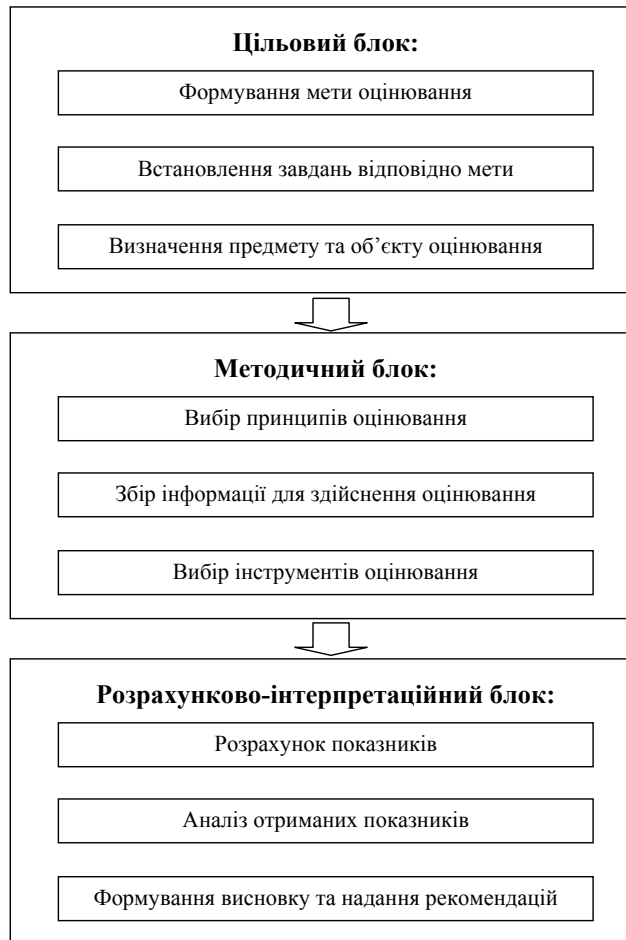

Рисунок 2 Блочна схема процесу економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства

Спроби комплексного економічного оцінювання інноваційної діяльності робилися багатьма вченими і дослідниками. Аналіз стану розробки та реалізації механізмів комплексного економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства

виявив ряд актуальних проблем: одні з дослідників оцінюють лише ефект від впроваджених нововведень, не враховуючи, що інноваційна діяльність є динамічною характеристикою здійснення інноваційної діяльності на основі ресурсного потенціалу підприємства; інші вчені роблять акцент тільки на наявних у промислового підприємства ресурсах, залишаючи без уваги регулярність і ефективність їх використання. Необхідно відзначити, що багато методик оцінки інноваційної діяльності підприємства настільки складні для практичного застосування, що це веде до зниження їх привабливості для сучасних підприємств, що функціонують на динамічному ринку збуту [3, 4].

Необхідно враховувати той факт, що сьогоденні керівники на всіх рівнях управління підприємством потребують дієздатних рекомендацій щодо організації, інформаційно-аналітичного забезпечення та вибору інструментів економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства, що мають відрізнятися від існуючих прикладним характером, що сприятиме максимальної достовірності результатів та своєчасності процедур економічного оцінювання в залежності від обраного підприємством напрямку інноваційного розвитку.

Своєчасність отримання достовірних результатів економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства обумовлена вибором або визначає вибір оптимального напрямку інноваційного розвитку. Альтернативи напрямків інноваційного розвитку виникають на кожному етапі інноваційної діяльності під впливом ринкових вимог на можливості підприємства. Реперними крапками вибору можуть бути етапні результати інноваційної діяльності, які ідентифікуються як об'єкти права інтелектуальної власності (ОПІВ).

Тому, ураховуючи вищесказане, при розкритті змісту поняття «економічне оцінювання інноваційної діяльності» пропонується розглядати цей процес як *управлінську процедуру, яка дозволяє за допомогою відповідних інструментів з'ясувати зв'язок явищ і*

процесів інноваційної діяльності, а саме, об'єктів права інтелектуальної власності та способів їх використання, виразити цінність, рівень, якість, значимість одних якісною і кількісною визначеністю інших та визначити способи найбільш ефективного досягнення цільових орієнтирів на кожному етапі інноваційної діяльності.

Отже, назріла нагальна потреба в подальшому удосконаленні теоретичних, методичних і прикладних основ щодо побудови комплексної моделі економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства, яка б задовольняла головним принципам:

– своєчасності оцінювання: дозволяє забезпечити поетапне оцінювання всій інноваційної діяльності, що запобігає уникнути втраченої вигоди;

– достовірності результатів оцінювання: є слідством своєчасності оцінювання, що забезпечуються етапної деталізацією інноваційної діяльності.

Формуючи методичні підходи та систему показників економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства, слід, перш за все, враховувати специфіку інтелектуальної власності, оскільки на ринок просуються права на об'єкти інтелектуальної власності. Доцільно використати методичні підходи до економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства, які застосовуються у міжнародній практиці, де результативність науково-технологічної діяльності визначається з урахуванням зростання надходжень від патентно-ліцензійної діяльності та кількості патентів і рівня публікаційної активності.

Економічне оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства слід проводити як в цілому, так і на окремих його етапах. Необхідність такого підходу пов'язана з тим, що здійснення інноваційної діяльності вимагає певних витрат і постійного контролю за їх витрачанням і окупністю не тільки при його завершальній стадії, а й на всіх проміжних етапах. Результати поетапної оцінки можуть стати

основою для визначення ефективності всієї інноваційної діяльності – від зародження ідеї, проведення наукового дослідження і створення інновації, її освоєння підприємствами до комерційної реалізації та отримання певного додаткового ефекту від впровадження її у власне виробництво або використання іншими способами.

Основним завданням економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства є зіставлення загальних витрат на проведення наукових досліджень і створення інновацій, а також їх розповсюдження і освоєння в виробництві з отриманням додаткової продукції або доходу від нововведення, тобто освоєння даної інновації. Методи економічного оцінювання інноваційної діяльності на її окремих етапах повинні повністю відповідати характеру і основною цільовою функції кожного етапу, що, в свою чергу, викликає необхідність вибору як критеріїв оцінювання, так і формування певної системи оціночних показників. У процесі оцінювання конкретного об'єкта права інтелектуальної власності важливо врахувати не тільки корисний результат, тобто абсолютну ефективність, а й її приріст у порівнянні з аналогом до його освоєння, тобто порівняльну ефективність. При цьому важливо визначати терміни корисного використання об'єктів права інтелектуальної власності у виробництві. Стосовно до різних об'єктів вони будуть суттєво відрізнятися. Встановлено, що в структурі інноваційної діяльності найбільш трудомістким і витратним етапом є створення об'єктів права інтелектуальної власності, на якому потрібно основну увагу приділяти скороченню часу та підвищенню рівня новизни. На всіх етапах ефективність інноваційної діяльності залежатиме від застосування інтелектуальних, матеріальних і фінансових ресурсів, тому система критеріїв та показників оцінювання етапів є неоднозначною.

Дослідження теоретичних аспектів економічного оцінювання та інноваційної діяльності промислових підприємств стали підґрунтям авторської уяви стосовно економічного оцінювання інноваційної діяльності промислових підприємств, яку відображує розроблена модель комплексного поетапного економічного оцінювання

інноваційної діяльності промислового підприємства (рис.3), яка базується за *об'єктами права інтелектуальної власності та способами їх використання*. Основними об'єктами моделі економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства є: а) етапи інноваційної діяльності; б) *об'єкти права інтелектуальної власності*; в) способи використання *об'єктів права інтелектуальної власності*.

Кожний об'єкт права інтелектуальної власності оцінюється за елементами: витрати інноваційної діяльності; вартість *об'єктів права інтелектуальної власності*; економічний ефект інноваційної діяльності [5]. При оцінюванні цих елементів потрібно враховувати зв'язок явищ і процесів інноваційної діяльності, а саме, об'єктів права інтелектуальної власності та способів їх використання, а також вплив різних факторів на якісну і кількісну визначеність елементів на кожному етапі інноваційної діяльності. Тому для визначення цих питань потрібно виконання наступних дій: визначати фактори зовнішнього і внутрішнього середовища та оцінювати вплив на ІДПП; оцінювати співвідношення потреб і можливостей інноваційної діяльності; визначати *ОПВ та перспективність комерціалізації на певному етапі* інноваційної діяльності; оцінювати способи використання *ОПВ*; *оцінювати витрати та доходи (економії ресурсів)* інноваційної діяльності за *ОПВ*; *розраховувати ефективність* інноваційної діяльності.

Для виконання цих дій потрібно вирішувати такі завдання: збір необхідної інформації, і використання її для прийняття ефективних управлінських рішень; виявлення відхилень фактичних даних в порівнянні з очікуваними результатами, визначення їх як в поточному режимі, щоб приймати оперативні рішення, так і для визначення ефективності інноваційної діяльності в цілому.

При використанні авторської моделі проблема економічного оцінювання інноваційної діяльності на підприємствах різних галузей зводиться до визначення взаємозалежності витрат і результатів для різних *об'єктів права інтелектуальної власності за певними способами їх використання та етапами інноваційної діяльності*.

Оцінювання ефективності кожного окремого *етапу інноваційної діяльності передбачає визначення способу ідентифікації об'єктів права інтелектуальної власності, доцільності подальшого етапу, і, відповідно, потребу у подальшому здійсненні витрат з метою впровадження результатів інноваційної діяльності у власне виробництво або прийняття рішення про їх комерційну реалізацію*. Для достовірного визначення витрат їх ідентифікаційні ознаки потрібно класифікувати за етапами інноваційної діяльності промислового підприємства, об'єкти права інтелектуальної власності в залежності від способів їх правової охорони та використання, все це буде сприяти точності результатів економічного оцінювання.

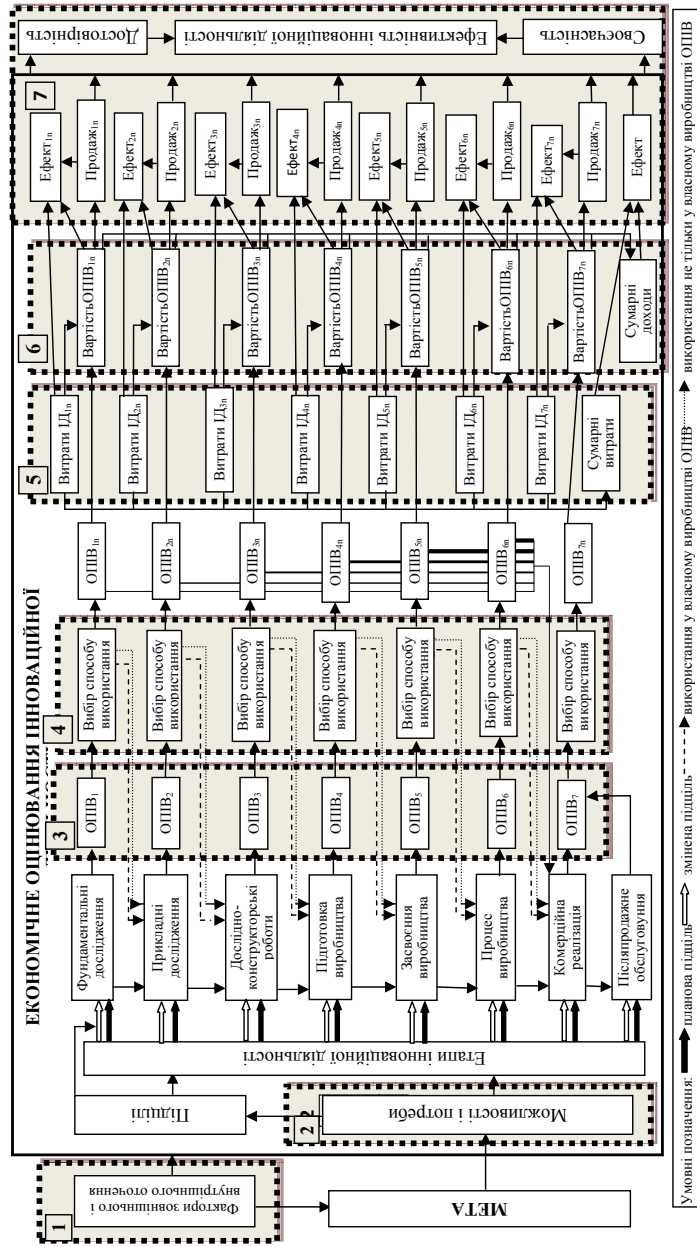

Рисунок 3 Модель комплексного поетапного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства за об'єктами права інтелектуальної власності та способами їх використання

Для розкриття аспектів моделі комплексного поетапного економічного оцінювання етапами інноваційної діяльності промислового підприємства за об'єктами права інтелектуальної власності та способами їх використання запропоновано логічна послідовність та завдання комплексного економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства, надані на рис. 4.

Блок 1 – Визначення факторів зовнішнього і внутрішнього середовища та оцінювання впливу на інноваційну діяльність. При оцінюванні появи інноваційного продукту та інноваційної продукції на ринку потрібно враховувати фактори внутрішнього та зовнішнього середовища промислового підприємства. Усі фактори внутрішнього середовища можна розглядати як фактор готовності підприємства до виконання поставленої мети, який може забезпечувати як своєчасність, так й запізнення виходу інновації на ринок. Фактори зовнішнього середовища промислового підприємства можуть бути як загрозами ефективної інноваційної діяльності, також і сприятливими факторами. В ході аналізу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища: оцінюються зміни, що відбуваються в планованому періоді; досліджуються фактори, сприятливі для діяльності підприємства; виявляються фактори, які загрожують позиціям підприємства; плануються нововведення, які дозволять зміцнити підприємству свої ринкові позиції [6].

При всьому різноманітті існуючих методів аналізу бізнес-середовища підприємства важко вибрати метод, який дозволяв би урахувати специфіку діяльності підприємства, масштаби діяльності, особливості територіального базування і міг би стати основою для визначення ступеня впливу того чи іншого фактора на інноваційну діяльність промислового підприємства. Існує нескінченне число факторів, виходячи з цього повний аналіз їх поєднань неможливий. Тому при визначенні факторів функціонування організаційно-управлінських механізмів кожне промислове підприємство визначає фактори зовнішнього і внутрішнього середовища, які мають найбільший вплив на його діяльність і обумовлюють його ефективність.

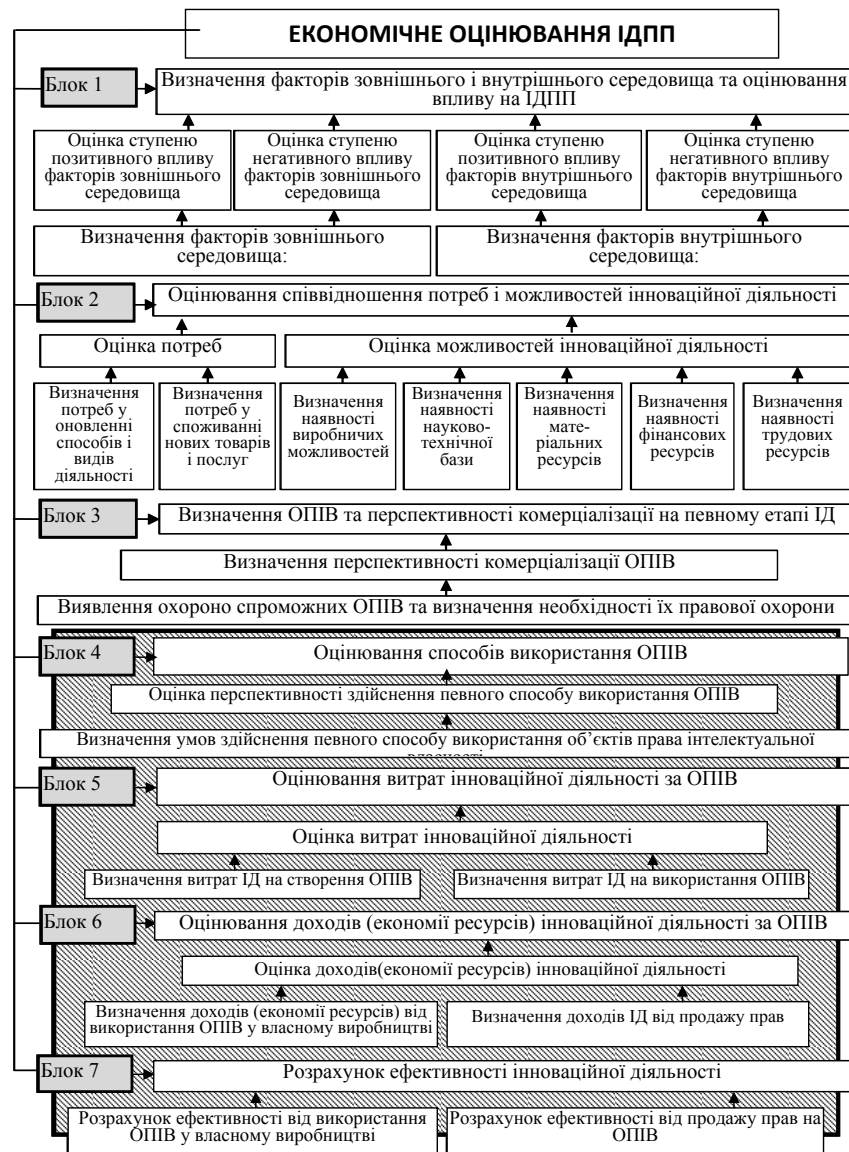

Рисунок 4. Логічна послідовність та завдання комплексного економічного оцінювання ІДПП

Отримана в ході оцінювання інформація може бути використана як орієнтир для розробки стратегії і визначення траєкторії, розробки планів розвитку підприємства. Однак і після ретельно проведеного оцінювання факторів внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства зберігається деяка частка невизначеності, а отже ризик відхилення від наміченої мети або неотримання бажаного результату. Тому частиною такого оцінювання повинно бути оцінювання ризиків, яке передбачає проведення двох видів аналізу: якісного та кількісного. До найбільш розповсюджених методів оцінювання ризику за оглядом літературних джерел та господарської практики можна віднести: методи коригування норми дисконту; аналіз чутливості реагування за показниками NPV, IRR, PI; аналіз ймовірності розподілу грошових потоків; метод сценаріїв; метод «дерева рішень»; методи експертних оцінювань; метод Монте-Карло [7].

Блок 2 – Оцінювання співвідношення потреб і можливостей інноваційної діяльності. Швидка реакція на виникаючі потреби, а також швидкість розробки та впровадження інновацій визначає конкурентні переваги підприємства. Появі первинних ідей передують наявність старої незадоволеною або прогнозованої в майбутньому потреби, які можна поділити дві групи: перша – особистісні потреби, які пов'язані з виробництвом високотехнологічних споживчих товарів, призначених для широкого кола споживачів; друга – виробничі потреби, які пов'язані з оновленням способів і видів діяльності. Характеризуючи майбутнього споживача, необхідно визначити його тип шляхом сегментації ринку, групи споживачів з різними вимогами, що пред'являються до продукту і виявити аналогічні за характером попиту групи, так як неможливо вивчити потреби всієї сукупності споживачів [8]. Оцінка потреб проводиться за наступними критеріями: наукоємність, відповідність українським і міжнародним стандартам сертифікації, відповідність екологічним вимогам, ергономічність (зручність в обігу, хороша сполучуваність з фізичними параметрами людини), надійність в експлуатації, налагоджений передпродажний і післяпродажний сервіс (в сучасних

умовах бажано 24-годинний), можливість поставки «під ключ» за бажанням замовника. Найбільш придатним для практичного застосування для промислових підприємств вимірювання наведених критеріїв вважається метод експертного оцінювання за картою вподобань. Якщо підприємство на стадії проектування врахує всі вподобання клієнта, то воно в подальшому зможе істотно знизити ціну на даний продукт за рахунок зниження часу, витраченого на проектування та зменшення наступних доопрацювань.

Необхідно спрогнозувати і спланувати споживчі властивості продукту і співвіднести витрати на виробництво новинки з виробничими і фінансовими можливостями підприємства, к яким слід віднести цілу сукупність ресурсів і елементів інфраструктури, потрібних для ефективного здійснення інноваційної діяльності, яку можна розділити на наступні групи: виробничі можливості – наявність потрібної техніки та обладнання для виробництва інноваційної продукції; організаційні можливості – наявність власних дослідних та конструкторських відділів, технологічних лабораторій, відділу маркетингу, служби управління якістю, патентний і ліцензійний, інформаційний та аналітичний відділи; матеріальні ресурси – наявність на складі сировини і матеріалів, необхідних для переробки в готовий виріб; фінансові ресурси – фінансова база для забезпечення виробництва і реалізації інноваційної продукції (інвестиції, фінансування поточних витрат з використанням власних і позикових коштів, грантів, субсидій та ін.); трудові ресурси – наявність кваліфікованого персоналу (зі спеціальною освітою та досвідом проведення досліджень і розробок; зі спеціальними знаннями в області маркетингу та прогнозування потреб в новому продукті, а також навичками реалізації інноваційних проектів); організаційні можливості – наявність власних дослідних та конструкторських відділів, технологічних лабораторій, відділу маркетингу, служби управління якістю, патентний і ліцензійний, інформаційний та аналітичний відділи. Для оцінювання ефективності функціонування інноваційної інфраструктури і використання ресурсів існує певний набір ключових

показників, що відображають результати інноваційної діяльності конкретного промислового підприємства, а також методики обчислення інтегруючого показника [9]. Розгляд методик оцінювання інноваційного потенціалу промислового підприємства виявив різні підходи до його визначення, але загальним для них є те, що він проявляється в інноваційних можливостях підприємства і характеризує той максимальний обсяг інноваційної продукції, який можна досягти при залученні всіх видів інноваційних ресурсів. Порівнюючи ці параметри на різних етапах інноваційної діяльності підприємства, можна судити про ефективність інноваційної інфраструктури та використання ресурсів, їх вплив на економічні показники промислового підприємства. На підставі всіх проведених досліджень видаються кількісні кошторисні припущення, виявляються необхідні вимоги, що пред'являються до продукції, і складається стратегія розвитку промислового підприємства з урахуванням його фінансових та технічних можливостей.

Блок 3 – Визначення об'єктів права інтелектуальної власності та перспективності комерціалізації на певному етапі інноваційної діяльності. Ефективність інноваційної діяльності підприємства забезпечується своєчасним виявленням охороно спроможних ОПВ та економічно обґрунтованим вибором етапу інноваційної діяльності їх комерціалізації в залежності від умов функціонування підприємства. Процес пошуку, аналізу та подальшої експертної оцінки перспектив і доцільних форм комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності на основі певних методичних документів визначається як технологічний аудит. Варто зауважити, що інформація, пов'язана з методиками проведення технологічного аудиту, досить закрита. Особливо це стосується персональних методик різних підприємств, що здійснюють технологічний аудит. Незважаючи на те, що такі методики технологічного аудиту, як методика, затверджена держкомітетом України з питань науки, інновацій та інформатизації, зарубіжні методики, бальна методика LIFT і методика TAMETM, є загальнодоступними, вони лише

шаблони, так як технологічний аудит будь-якого, окремо взятого науково-технічного продукту це унікальний процес, що вимагає особливого підходу [10, 11].

При формування масивів об'єктів права інтелектуальної власності і стратегії управління ними важливо не тільки ідентифікувати охороно спроможні технічні, комерційні рішення і вибрати оптимальну форму, найголовніше, вибрати доцільний момент їх правової охорони з урахуванням підвищення комерційної цінності від етапу до етапу інноваційної діяльності, оскільки від цього залежить подальша доля підприємства, а також економічно обгрунтований вибір способу використання об'єкта права інтелектуальної власності [12].

Проведений аналіз показав, що традиційно процеси розробки та впровадження нових продуктів розглядаються з точки зору оцінки ефективності інвестиційних вкладень, що недостатньо повно дозволяє оцінити перспективність комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності на певних етапах інноваційної діяльності. Для оцінювання перспективності комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності потрібно вирішувати два основних питання: наскільки можлива технологічна здійсненність створення нововведення на базі даного результату інноваційної діяльності, достатність необхідних ресурсів для впровадження інноваційної розробки у масове виробництво, перспектива його ринкової реалізації та урахування того, що комерціалізація на пізніх термінах може привести к появі запатентованих аналогів. Тому серед найбільш важливих критеріїв визначення перспективності комерціалізації об'єктів права інтелектуальної власності можна виділити: критерії привабливості інновації та критерії можливості здійснення інноваційної діяльності. До критеріїв привабливості інновації можна віднести: рівень інновації, новизна, ринкові перспективи, технологічна сумісність, просування, правовий захист, технологічна, економічна, естетична, екологічна і соціальна переваги [13]. До критеріїв можливості здійснення інноваційної діяльності: наявність кваліфікованих спеціалістів, достатність необхідних ресурсів, термін комерційної реалізації ідеї,

складність робіт по впровадженню науково-технічних досягнень у виробництво, наявність регламентних обмежень на виробництво та реалізацію інноваційної продукції. Після закінчення всіх необхідних досліджень вся отримана інформація аналізується, систематизується і дається оцінка: науково-технічний продукт готов до комерціалізації, вимагає доопрацювання або є істотні проблеми комерціалізації даного науково-технічного продукту.

Блок 4 – Оцінювання способів використання об'єктів права інтелектуальної власності. Відносно до будь-якого способу використання ОПІВ можливе створення окремої системи договорів, яка визначається і вибудовується відповідно до мети даної діяльності, та є внутрішнім джерелом інформаційного забезпечення процесу оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства. Вибір можливого способу використання ОПІВ залежить від результатів маркетингових досліджень, які повинні бути тим ретельніше і серйозніше, ніж перспективніше даний об'єкт на досліджуваному ринку. В результаті аналізу різних варіантів промислове підприємство вибирає найбільш перспективний і вигідний з них.

Для прийняття рішення про економічно обгрунтований вибір способу використання ОПІВ на кожному з етапів інноваційної діяльності можна використовувати експертну оцінку критерію комерціалізації, який характеризується показниками можливостей здійснення інноваційної діяльності та привабливості інновацій. Також ефективними інструментами вибору форм комерціалізації ОПІВ визначаються моделювання вибору методом розфарбованих мереж Петрі, яке враховує чинники, які описують ОПІВ і стан підприємства; маркетинговий аналіз перспективності впровадження ОПІВ, який враховує вплив маркетингових чинників ринкового і продуктового потенціалу на маркетингову стратегію комерціалізації нововведень [14, 15].

Блок 5 – Оцінювання витрат інноваційної діяльності за об'єктами права інтелектуальної власності. Згідно моделі економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового

підприємства ефективність визначається відношенням доходу від реалізації інноваційного продукту до інноваційних витрат, які для достовірності їх оцінки визначаються за двома складовими: витратами на створення ОПВ та витратами на їх використання. Основою міцного положення промислового підприємства є ретельний облік і контроль витрат, тобто можливість своєчасно і в повному обсязі розрахувати собівартість інноваційного продукту та інноваційної продукції, де під собівартістю на різних стадіях інноваційної діяльності будуть розумітися відповідні статті витрат, необхідні для створення і реалізації на ринку об'єкта оцінювання. Відмінності в трактуванні відповідних статей для собівартості викликані особливостями формування витрат в процесі ІДПП [16].

В залежності від поставлених перед підприємством задач здійснюється вибір методу оцінки витрат інноваційної діяльності. Аналіз методів довів, що використовувати будь-який один із методів для оцінки витрат інноваційної діяльності промислового підприємства не ефективно, доцільно це робити в комплексі або їх певної комбінацією: Абзорпшен-Кастинг – для розподілу накладних витрат, ABC-костинг – для розподілу витрат за процесами розподілу витрат за процесами, Бенчмаркінг витрат – для оцінки управління витратами порівняно з еталонним підприємством, Директ-костинг – для аналізу змінних витрат, Кайзен-Костинг – для визначення цільової собівартості на етапі виробництва, Кост-кілінг – для зменшення витрат; LCC-аналіз – для розрахунку витрат за етапами життєвого циклу продукції, Стандарт-Кастинг – для визначення норм витрат ресурсу на одиницю продукції, Таргет-костинг – для визначення цільової собівартості на етапі розробки.

Блок 6 – Оцінювання доходів (економії ресурсів) інноваційної діяльності за об'єктами права інтелектуальної власності.

У господарському обороті об'єкти права інтелектуальної власності можуть розглядатися з двох позицій: 1) як кінцевий продукт, при цьому дохід поступає у формі платежів від продажу; 2) як передумова власного виробництв, при цьому дохід поступає у

формі виручки от реалізації матеріальних об'єктів, створених за допомогою даного ресурсу.

Джерелами отримання доходів від використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві можуть бути: зростання прибутку (рентабельності) від виробництва та реалізації продукції, виготовленої з використанням ОПВ; збільшення обсягів продаж конкретних видів або всієї продукції підприємства з використанням ОПВ; підвищення ціни в залежності від якості продукції; зменшення собівартості продукції, виробленої з використанням ОПВ, за рахунок економії праці, матеріалів, енергоресурсів, термінів виготовлення; зменшення експлуатаційних витрат при виробництві продукції, виготовленої з використанням ОПВ.

Джерелами отримання доходів від інших способів використання об'єктів права інтелектуальної власності, як зазначено вище, можуть бути: виручка від реалізації самих ОПВ на матеріальних носіях; виручка від продажу (переуступки) майнових прав або продажу ліцензій на використання ОПВ; виручка від лізингу прав на використання ОПВ.

Для оцінки вартості ОПВ використовуються три підходи – затратним, порівняльним та дохідним. Витратний метод застосовується щодо тих ОПВ, які створюються самими правовласниками і для яких не існує ефективного ринку. Використання порівняльного підходу можливо, якщо є дані про аналогічний об'єкт оцінки. Дохідний підхід заснований на визначенні розміру прибутку, яка асоціюється з оцінюваним активом. Кожний з підходів має свої методи, які дають різні значення вартості об'єкту оцінки, тому при узгодженні результатів оцінки застосовується порівняльний аналіз використаних підходів та методів, таким чином, більш обґрунтовано визначається вартість об'єкта оцінки [17].

Блок 7 – Розрахунок ефективності інноваційної діяльності здійснюється у двох напрямках: розрахунок ефективності використання ОПВ у власному виробництві; розрахунок ефективності від продажу прав на ОПВ.

Розрахунок ефективності від продажу прав на об'єктів права інтелектуальної власності включає в себе: ефективність від реалізації самих ОПВ на матеріальних носіях; ефективність від продажу (переуступки) майнових прав або продажу ліцензії на використання ОПВ; ефективність від лізингу прав на використання ОПВ.

Проведений аналіз методичних рекомендації по розрахунку ефективності використання об'єктів права інтелектуальної власності у власному виробництві свідчить про те, що відсутній єдиний методологічний підхід, на основі якого повинні і могли б бути обрані показники, не ураховують вплив впровадження організаційно-технологічних змін в діючий процес виробництва продукції на зростання економіки підприємства. Тому пропонується методика розрахунку інтегрального індексу ефективності використання процесного ОПВ у власному виробництві, яка заснована на розрахунку трьох індексів, які визначаються за допомогою часткових показників: індекс впливу ОПВ на виробництво продукції; індекс впливу ОПВ на результативність інноваційної діяльності; індекс впливу ОПВ на економічний розвиток підприємства. Пропоновані індекси дозволяють визначити привабливість об'єктів права інтелектуальної власності не тільки за показниками ефективності вкладених в нього інвестицій, але і з позиції перспективності обладнання і технології, а також впливу впровадження організаційно-технологічних змін в діючий процес виробництва продукції на зростання економіки підприємства.

Базуючись на змістовності процесу оцінювання для кожного блоку логічної послідовності комплексного економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства запропоновано угруповання структурно-блочних схем оцінювання, яке подано на рис. 5.

Блоки	Визначення факторів зовнішнього і внутрішнього середовища та оцінювання впливу на ІДП	Оцінювання співвідношення потреб і можливостей	Визначення ОПВ та перспективності комерціалізації на певному етапі ІД
Цільовий:	<p>Мета: виявлення факторів зовнішнього та внутрішнього середовища промислового підприємства, оцінка ступеня позитивного та негативного впливу на ІДП.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення факторів зовнішнього середовища: політичних, соціальних, технологічних; – визначення факторів внутрішнього середовища: менеджмент, маркетинг, фінанси; – оцінка сприятливості інноваційного розвитку промислового підприємства; оцінка ступеня позитивного впливу факторів зовнішнього середовища, оцінка ступеня позитивного впливу факторів внутрішнього середовища; – оцінки ризикованості інноваційної діяльності промислового підприємства; – оцінка ступеня негативного впливу факторів зовнішнього середовища, оцінка ступеня негативного впливу факторів внутрішнього середовища. <p>Об'єкт: фактори зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на ІДП.</p> <p>Предмет: теоретичне та методичне забезпечення оцінювання факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, які впливають на ІДП</p>	<p>Мета: визначення потреб і можливостей інноваційної діяльності підприємства, їх оцінка та співвідношення.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – визначення потреб: у оновленні способів і видів діяльності, у споживанні нових товарів і послуг; – визначення можливостей інноваційної діяльності підприємства: наявності виробничих науково-технічної бази, матеріальних, фінансових, трудових ресурсів; – оцінка потреб інноваційної діяльності промислового підприємства; – оцінки можливостей інноваційної діяльності підприємства; – співвідношення потреб і можливостей ІДП <p>Об'єкт: потреби і можливості інноваційної діяльності промислового підприємства.</p> <p>Предмет: теоретичне та методичне забезпечення оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства.</p>	<p>Мета: визначення ОПВ та перспективності комерціалізації на певному етапі ІДП.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявлення охорони спроможних ОПВ: визначення ідентифікаційних ознак правового захисту та класифікація ОПВ за масивами: масив об'єктів патентного права, масив засобів індивідуалізації товарів і послуг, масив специфічних об'єктів інтелектуальної діяльності, масив об'єктів авторських прав, визначення доцільного моменту правової охорони ОПВ; – визначення перспективності комерціалізації ОПВ на певному етапі ІДП. <p>Об'єкт: об'єкти права інтелектуальної власності промислового підприємства.</p> <p>Предмет: теоретичне та методичне забезпечення визначення ОПВ та перспективності комерціалізації.</p>

Методичний:	<p>Принципи: системність, комплексність, об'єктивність, адекватність, оптимальність, SWOT-аналіз, SNW – аналіз, DRETS-аналіз, метод «Профіль середовища» SPACE, метод «Профіль середовища» метод закування кожного фактора, метод чутливості реактування за показниками NPV, IRR, PI (чистої теперішньої вартості, внутрішньої норми окупності, індексу прибутковості); аналіз ймовірності розподілу грошових потоків; метод сценаріїв; метод «дерева рішень»; методи експертних оцінювань; метод Монте-Карло</p>	<p>Принципи: орієнтованість на споживача, своєчасність виявлення і перелобачення потреб, можливість взаємозамінності ресурсів, системність, узгодженість, комплексність, адекватність, гнучкість, оптимальність, гнучкість, критеріальна оцінка, експертна оцінка, методи оцінювання інноваційного потенціалу; за системою груп показників інноваційного потенціалу; як категорії, яка поєднує внутрішній потенціал підприємства і зовнішні якостями інноваційного потенціалу; за нечіткою оцінюванням на основі лінгвістичних оцінок експертів; за шкалою інтервалів за ступеню освоення інновацій; за допомогою зтортки часткових метричних показників.</p>	<p>Принципи: своєчасність, застосовність, системність, адекватність, гнучкість, комплексність, оптимальність, критеріальна оцінка, експертна оцінка, методи оцінювання інноваційного потенціалу; за системою груп показників інноваційного потенціалу; як категорії, яка поєднує внутрішній потенціал підприємства і зовнішні якостями інноваційного потенціалу; за нечіткою оцінюванням на основі лінгвістичних оцінок експертів; за шкалою інтервалів за ступеню освоення інновацій; за допомогою зтортки часткових метричних показників.</p>
Розрахунково-інтерпретаційний:	<p>– розрахунок показників сприятливості інноваційного розвитку промислового підприємства та ризикованості діяльності підприємства; – аналіз розрахованих показників та виявлення проблем; – розробка рекомендацій по посиленню позитивного впливу та послабленню негативного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища.</p>	<p>– визначення якісних показників, які характеризують потреби інноваційного розрахунок рівня інноваційного потенціалу; співвідношення потреб і можливостей інноваційного підприємства; – аналіз показників та виявлення проблем; – розробка рекомендацій щодо потреб споживачів та розвитку інноваційного потенціалу підприємства</p>	<p>– визначення якісних показників, які характеризують потреби інноваційного розрахунок рівня інноваційного потенціалу; співвідношення потреб і можливостей інноваційного підприємства; – аналіз показників та виявлення проблем; – розробка рекомендацій щодо потреб споживачів та розвитку інноваційного потенціалу підприємства</p>

Рисунок 5 – Угрупування структурно-блочних схем економічного оцінювання ДПП

Запропонований підхід та методичне забезпечення процесу комплексного поетапного економічного оцінювання інноваційної діяльності промислового підприємства за об'єктами права інтелектуальної власності та способами їх використання дозволять керівництву підприємств удосконалити процес управління, забезпечать оперативність та обгрунтованість управлінських рішень, які сприятимуть розвитку інноваційної діяльності.

Література:

1. Чорна М.В. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємств: [моногр.] / М.В. Чорна, С.В. Глухова. – Харків: ХДУХТ, 2012. – 210 с.
2. Костевко В.І. Методологічні питання оцінювання ефективності інноваційної діяльності підприємства / В.І. Костевко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – 2011. – № 698 : Проблеми економіки та управління. – С. 66–73.
3. Глухова С.В. Сучасні підходи до оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства / С.В. Глухова // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. – 2013. – № 20, (993) – С. 135-140.
4. Островська Г.Й. Можливість використання зарубіжних оцінювальних систем для комплексного оцінювання інноваційної діяльності вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Г.Й. Островська, Соловій Х.Я. // Науковий погляд – 2014. – Том 8. – № 9. – Режим доступу до журн.: <http://naukajournal.org/index.php/naukajournal/article/view/329/515>.
5. Наказ Держпатенту України про методичні рекомендації визначення прибутку від використання об'єктів промислової власності від 26 серпня 1998 року № 80: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN10277.html

6. Петрова І.Л. Інноваційна діяльність: стимули та перешкоди: [моногр.] / І.Л. Петрова, Т.І. Шпильова, Н.П. Сисоліна; за наук. ред. проф. І.Л. Петрової. – К.: Дорадо, 2010. – 320 с.
7. Каверіна Н.О. Науково-методичні підходи до аналізу та оцінки ризиків інноваційної діяльності / Н.О. Каверіна // Scientific Journal «ScienceRise». – 2014. – № 5/3, (5). – С.75-79.
8. Яшкіна О.І. Система маркетингових досліджень інновацій машинобудівних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / О.І. Яшкіна. – Одеса, 2015. – 39 с.
9. Мірошник Р.О. Проблеми використання та оцінки інноваційного потенціалу підприємства / Р.О. Мірошник, Л.В. Меренюк // Вісник національного університету “Львівська політехніка”. – 2008. – № 18 (611). – С. 191 – 197.
10. Зозульова Т.О. Підходи до проведення технологічного аудиту [Електронний ресурс] / О.В. Зозульова, Т.О. Царьова // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2014. – № 3 (13). – С. 94-103. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2014/n3.html>
11. Наказ Державного комітету України з питань науки, інновації та інформатизації «Про Методичні рекомендації з комерціалізації розробок, створених у результаті науково-технічної діяльності» від 13.09.2010р. № 18.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN58763.html
12. Побережець О.В. Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх визначення : [Електронний ресурс] / О.В. Побережець // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2012. – № 2 (3). – С. 98-104. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2012/No2/98-104.pdf>
13. Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики: монографія / М.О. Кизим, О.М. Тищенко, О.М. Ястремська та ін. – Х.: Вид. «ІНЖЕК», 2013. – 346 с.
14. Дудкіна М.Н. Модель выбора формы коммерциализации интеллектуальной собственности наукоемких предприятий на основе цветных сетей Петри / М.Н. Дудкіна // Организатор производства. – 2008. – № 4. – С.45–49.
15. Беляев Н.А. Маркетинговые методы стратегического анализа проектов коммерциализации промышленных научных разработок /Н.А. Беляев // Вестник ЮУрГУ. Серия «Экономика и менеджмент». – 2014. – Том 8. – № 1. – С.149–152.
16. Шацкова Л.П. Особливості складу витрат інноваційної діяльності промислового підприємства в залежності від цілей використання її результатів / Л.П. Шацкова, Б.С. Аннаєв // Агросвіт – 2015. – № 21. – С. 80-88.
17. Шацкова Л.П. Особливості оцінки вартості об'єктів інтелектуальної власності в Україні / Л.П. Шацкова, К.В. Ковтуненко // Економічний аналіз: зб. наук. праць /Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль: Видавництво Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2012. – Вип. 10. – Частина 2. – С.270-273.

Наукове видання

**ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

Міжуніверситетська колективна монографія

Випуск 2

Технічний редактор
к.е.н., доц. Мазур О.Є.

Підп. до друку 30.04.2017 р. Формат 60x84/16.
Папір офсет. Друк офсет. Ум. друк. арк. 49,64
Тираж 300 прим.

Видавництво та друк: Грінь Д.С.
73033 м. Херсон, а/с 15
e-mail dimg@meta.ua
Свід. ДК 4094 від 17.06.2011